

ЦИЖЕВА:

За Црну Гору на годину 8 круна, на по године 4 круне.
За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 12 кр. на по године 6 круна.

За све остале земље годинине 20 франка у злату, на по године 10 франка у злату.

Претплата се прима само у годишњим и полугод. роковима.

Поједини број 20 пара.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ

Претплата се прима поштом, само и непосредно администрацији „Гласа Црногорца“ на Цетиње, а коме је наручије, г. Вељку Рамадановићу, К. Ц. агенту у Нотор.

Дописе се шаљу Уредништву. Рукописи се не враћају.

За огласе плаћа се: за сваку ријеч или за број од пет пифара по 4 пара за први пут, а за сваки даљи пут по 2 пара.

Власник: Државна Штампарија

Изази суботом

Одговорни уредник: Филип Јарговић.

Њ. СВЈ. КЊАЖЕВИЋ СТЕВАН

Још се није ни заравнио хумак над гробом Књажевића Станислава, — врело суза које се за њиме лију, још пресахнуло није, а ево отвара се већ и други гроб, да прогута нову жртву, да за навијек покрије нов цвијетак, да прими у свој загрљај још једног члана Узвишеног Владајућег Дома, млађаног Књажевића Стевана. Црни облак заступио је изненада до сад ведро небо нашег Владајућег Дома и увио га у густу помрчину, угасивши на њему у мало дана двије сјајне звијезде, двије миле наде. Хладни дах смрти наднио се над Дом пун живота, пун нада, те једним махом немилосрдне косе своје уграби двије жртве, иза којих остадоше ране без пребола....

Под утиском големе жалости, која је овим новим ударом поразила Узвишене Родитеље младог Књажевића и цио Владајући Дом, тешко је ријечима исписати и у црна слова слити сву ону тугу, коју данас осјећа с Њима заједно и вјерни Им народ црногорски, којег су вјекови заједничких подвига тако чврсто везали са омиљеним му Домом, да су им радости и туге постале заједничке и нераздјеливе. Пуста празнина, која је настала у тешко рањеним срцима Узвишених Родитеља и Владајућег Дома губитком и овог милог Анђелка, великим се болом осјећа и у души сваког Црногорца, и та се празнина ни чим попунити не да, н'ако горким сузама и тешким уздицајима.

Али ранама љутим хоће се мелема!

Има ли га гдје?

Сузне очи куда ће да се упиру н'ако на више, онамо гдје је пријесто Свевишњој Вољи, гдје је извор небесне утјехе?

Па зато се томе извору и обраћамо и молимо Те, Боже Свемогући, да примиш и ово жртвоприношење, па да небесном милошћу Својом утјешиш тешко рањене и горко расцвијелене, да разгнаш густе облаке који су се наднијели на Кућу нама најмилију, да је обасјаш небеснијем благословом Својим и окрилиш крилом небесне моћи Своје, а у милостима којима обасипљеш Теби најугоднији Дом, и народ црногорски наћи ће најбољег мелема и утјехе!

Књажевић Стеван, старији син Њихових Височанстава Књаза Мирка и Књагиње Наталије, родио се на Цетињу 14. августа 1903. год. У топлим загрљај својих Узвишених Родитеља, а у закриљу свога Узвишеног Дједа и Бабе растао је Књажевић Стеван заједно са својим недавно преминулим братом Књажевићем Станиславом као два свјежа крина, који су веселили и најљепшим надама пунили узвишени Дом. Кад су се прошле јесени оба Књажевића од тифа разбољели и од болести се почели по мало већ поправљати, наступиле на жалост много опасније пошљедице, које прије два мјесеца истроше из њежног родитељског наручја млађани живот Књажевића Станислава, док за Књажевића Стевана изгледаше да још има добријих нада. Брижљиви Родитељи поведоше по савјету позватих љекара стручњака, младог Књажевића Стевана у Кан, да тамо у благој клими потраже лијека Свом милом јединцу. И доиста, болест обрну у почетку мало на боље, али потоњијех дана стање се погоршало тако, да је оздрављење било искључено. Од Њихових Краљевских Височанстава Књаза Нашљедника и Књагиње Нашљеднице, који су похитали у Кан, гдје су се око узвишеног болесника поред ожаљостаних Родитеља налазили Њихова Височанства Књагиња Ксенија, Књаз Франц Јосиф Батенберг и Књагиња Ана и родитељи Њ. В. Књагиње Наталије г. пуковник А. Константиновић са госпођом, стизали су све неповољнији

гласови, док најпослије не дође и глас који нас је као гром поразио.

Књажевић Стеван преминуо је данас у 10 сати прије подне у Кану, а тужни глас дошао је на Цетиње тек у 4^{1/2} сата по подне. Њ. Њ. Кр. Кр. В. В. Господар и Књагиња Милена и Њ. Њ. В. В. Књаз Петар и Књагиња Вјера бијаху под утиском све неповољнијих вијести из Кана стигли баш с Ријеке на Цетиње и још се нијесу право ни одморили, кад тужни глас звона са „Табље“ даде народу знак, да је Књажевић Стеван преминуо. На Дворовима, страним посланствима и државним здањима истакнуте су одмах заставе на по копча. Све радње се по вароши затворише, а цијело грађанство и чиновништво изређало се у Двору и изјавило саучешће Њ. Краљ. Височанству Господару. И чланови дипломатског кора похитали су у Двор и у знак саучешћа записали се у књигу Њ. Кр. В. Господара, а Њ. Кр. В. Књагиња Милена примала је грађанке, које су у великом броју на саучешће долазиле.

Књажевска Влада извијестила је одмах телеграфски све власти у земљи о смрти Књажевићевој, чије мртво тијело креће у понедељак, 3. ов. мј., из Кана преко Млетака за Црну Гору.

СЛУЖБЕНИ ДИО

МИ НИКОЛА I

по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Унутрашњих Дјела постављамо: за начелника управног одјељења министарства унутрашњих дјела Филипа Јерговића, досадашњег члана Главне Државне Контроле.

Наш Министар Унутрашњих Дјела нека изврши овај указ.

Ријека, 26. фебруара 1908. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Унутрашњих Дјела,
В. Пакић Војводић с. р.

ПРАВИЛА О НАРОДНИЈЕМ КЊИЖНИЦАМА

СА ЧИТАОНИЦОМ

I. Име и задатак

Члан 1.

У сваком селу, у коме има народне школе, установљава се народна *књижница са читаоницом*.

Члан 2.

Задатак је народнијех књижница: да шире просвјету и писменост у народу и да васпитавају народ и помажу му у познавању и вршењу грађанских дужности.

Члан 3.

Овај задатак врше народне књижнице одабранијем књигама и листовима, које дају на читање школској омладини и писменијем грађанима и грађанкама.

Члан 4.

Народна књижница са читаоницом је саставни дио народне школе и смјештена је у школској згради.

II. Средства

Члан 5.

Средства за одржање народне књижнице су:

- а.) Стална помоћ школске општине;
- б.) Завјештања, поклони и прилози.

III. Управа и надзор

Члан 6.

Народном књижницом управља народити *Одбор за народно просвједивање*. Овај одбор састављају:

- а.) Сви наставници мјесне народне школе;
- б.) Предсједник и благајник школскога одбора;
- в.) Мјесни свештеник;
- г.) По један писмен пуноправни грађанин из сваког села, које улази у састав дотичне школске општине, који се одликују нарочитијем маром према школи и књизи, а кога изабери у годину дана наставници народне школе у договору с мјеснијем свештеником.

Члан 7.

Предсједник је одбору предсједник школског одбора, а благајник — благајник школског одбора.

Књижничар је наставник мјесне народне школе. Ако у школи има више наставника, онда књижничара бира наставничко вијеће на годину дана.

Члан 8.

Изабрани књижничар мора се примити ове дужности (чл. 52. тач. 9. закона о народ. школама).

Члан 9.

Књижничар рукује књижницом и за њу материјално одговара.

Члан 10.

По једнога од најотреситијих ученика најстаријег разреда народне школе одређиваће мјесно учитељско вијеће за бесплатна помоћника књижничару.

Члан 11.

Благајник рукује књижницом благајницом по прописима који вриједе и за руковање школском благајницом.

Члан 12.

Благајник подноси свака три мјесеца одбору извјештај о стању благајнице.

Члан 13.

Одбор за народно просвједивање има ове дужности:

- а.) Да у почетку школске године, а најдаље до 1. октобра састави и пошаље школском надзорништву на одобрење буџет о набавци новијех и повезу већ набављенијех књига и листа;
- б.) Да одлучује којим ће се лицима допустити служење народном књижницом;
- в.) Да тражи накнаду за упропашћене или оштећене књиге и листове;
- г.) Да се брине о добром реду у књижници;
- д.) Да се стара да стече књижници што већи број приложника и добротвора;
- е.) Да прегледа књижничку благајницу бар једном у три мјесеца.

Члан 14.

Одбор се састаје на позив књижничара или предсједника једном у мјесецу, а а по потреби и чешће.

IV. Читаоци

Члан 15.

Народном књижницом могу се служити сви ученици и ученице мјесне народне школе којима то одобре њихови наставници, и сви писмени мјештани обојега пола оних села која улазе у састав дотичне школске општине.

Члан 16.

За служење народном књижницом не плаћа се никакав нарочити улог или такса.

Члан 17.

- Сваки читалац дужан је:
- а.) Да узамљену књигу пажљиво прочита и у одређеном року врати;
 - б.) Да узамљену књигу чува од свака квара и штете;
 - в.) Да у подеснијем приликама узамљену књигу чита и својим укућанима и осталијем својима ближијима; нарочито онима који нијесу писмени;
 - г.) Да по могућству даје о своме крсном имену и другијем благијем данимама и најмањи прилог на набавку и повез књига и листа;
 - д.) Да свијема силама ради да буде што више читалаца.

Члан 18.

Свакоме читаоцу који би се чешће и јаче гријешо о своје дужности према народној књижници, одбор ће забранити да се служи књижницом за краће или дуже вријеме.

Члан 19.

Листови се читају у књижници, а књиге се могу носити кући.

Члан 20.

Један читалац може од једном узети само једну књигу, и док је не врати не може добити другу.

Члан 21.

Узамљена књига може се задржати ради читања најдаље петнаест дана.

Члан 22.

Ако читалац не би у одређеном року вратио узамљену књигу или лист, или би их оштетио, биће дужан најдаље за другијех десет дана накнадити у новцу њихову вриједност.

Члан 23.

За малољетнике ће платити ову накнаду родитељи, односно старатељи, а за удате женскиње мужеви.

V. Књиге

Члан 24.

У народну књижницу могу се унијети само оне књиге, које Министар Просвјете, у споразуму са Просвјетнијем Савјетом, за ово препоручи, или које Министар одобри по приједлогу дотичног одбора за просвједивање.

Члан 25.

Министар Просвјете израдиће спискове књига:

- а.) које се *морају* набавити;
 - б.) које *треба* набавити; и
 - в.) које се *могу* набавити.
- Ови ће се спискови од времена на вријеме допуњавати.

Члан 26.

При избору књига, које ће се препоручити и одобрити за народне књижнице, мора се гледати на то да препоручене и одобрене књиге буду подесне и својом садржином и техничком израдом и цијеном.

Члан 27.

Свака књига мања од пет штампанијех табака мора бити лијепо и јако про-

шивена, а већа од пет штампанијех табака мора бити тврдо повезана.

Члан 28.

Ова правила ступају у живот од дана када их Министар потпише и у званичном листу објави.

П. бр. 588.

Цетиње, 26. фебруара 1908. г.

Министар
Просвјете и цркв. ђослова,
Ј. С. Пламенац с. р.

Одлуке Господина Министра Просвјете и Црквенијех Послова

Одлуком Г. Министра Просвјете и Црквенијех Послова П. Бр. 434 од 14. фебруара ове године одобрено је: да се лист *Нови Василитач*, орган за педагошку књижевност, власништво Васа Витојевића и Зоре Нешковића, (Сјеверин код Беловара — Хрватска), може набављати за књижнице народнијех школа.

Одлуком Господина Министра Просвјете и Црквенијех Послова П. Бр. 575 од 26. фебруара 1908. године одобрено је: да се књига *Шмајлови описи животињских врста* (зоологија), превод и издање Милана М. Томића, професора гимназије у Крушевцу, може набављати за књижнице народнијех и средњијех школа и употребљавати као уџбеник у старијим разредима средњијех школа.

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО

Цетиње, 29. фебруара 1908.

Биоградски „Пресбиро“ ономадне је објавио, да је Влада Краљевине Србије покренула питање жељезнице, која би слазила на Сан-Ђовани ди Медиа, од које би пруге са најзгодније тачке један крак ишао до којег црногорског пристаништа. О овом пројекту већ смо читали по разним листовима, па ево се сада и званично објављује.

Не можемо разумјети, који су обзира могли навести Краљевску Владу, да тражи свом излазу пут на море кроз Арбанију, кад би том извозу послужио краћи и сигурнији пут кроз Црну Гору на наш Бар; и ми држимо, да се Влада Краљевине Србије, баш у интересу бржег и сигурнијег свог извоза, неће противити, да дунавско-јадранска жељезница кроз Црну Гору сађе на Бар, који је пројект ових дана Књажевска Влада ставила на срце Великим Силама, потписницама Берлинског уговора.

Свима жељезничким пројектима, који се снују по Балкану, даје се економски значај са тежњом да се подигне благостање народа и држава балканских; а ако је иједна од тих пројектираних жељезница таквога значаја, то је одиста она, која би ишла од Митровице преко Црне Горе на Бар, јер би се ту најпречим путем слијевао трговински промет Србије и Бугарске, Румуњске и јужне Русије с једне стране, јужно-западних јевропских држава с друге стране, што би Црној Гори отворило извор таквом благостању, да би се могла у сваком погледу развијати попут осталих балканских држава и тако своју државну егзистенцију обезбједити између струја економских утакмица сусједних држава.

Осим што би линија од Митровице преко Црне Горе на Бар била краћа и сигурнија од оне кроз Арбанију, она не би била ни скупља, јер би ишла уз Ибар и низ Морачу, кроз два мања тунела; а на читавом Јадранском мору нема пристаништа, који би се могао равнати са нашим Барским пристаништем, које ће бити до године готово и за велики промет подесно у сваком погледу.

За то, кад би дунавско-јадранска жељезница обишла Црну Гору, кад би јој се отео тај услов њезиног економског препорода и народног благостања, она би била осуђена, међу својим млађим сестрама које напредују, да назадује и постепено изумире. А је ли то за-служила Црна Гора, која је у овом

склопу каменитих планина, херојском вјековном борбом сачувала континуитет српске државне мисли и посљедњу искру слободе српскога народа, па у исто доба и осталих балканских народа?!

Ми се уздамо, да осјећај правичности и хуманитарности Великих Сила неће допустити, да се та казна изврши над Црном Гором, него напротив, да ће јој овом приликом надокнадити у економском обзиру оно, што јој је било ускраћено у земљишном простору на Берлинском Конгресу, и чинити да се користи својим срећним географским положајем у овом жељезничком питању.

У сваком случају, нама пружа најбољу гаранцију наше Барско пристаниште које је створено да најприје служи директној прузи Ниш—Бар преко Црне Горе, па тек онда моћи ће се њим користовати и друге пруге балканске, што нам нико не би могао замјерити, и да у томе не лежи наше живот-но питање.

О балканској трансверсалној жељезници примили смо ове нарочите депеше:

Биоград, 25. фебруара. Кроз дан два српска влада званично покреће код Порте питање жељезнице Дунав—Сан Ђовани ди Медиа. Један крак који би полазио од најзгодније тачке те пруге, ишао би до којег црногорског пристаништа.

Рим, 27. фебруара. Титонијев говор учинио је у парламенту повољан утисак. Министар обезбјеђава слободу и другим државама да граде њихове жељезнице. Италија помаже трансверсалну жељезницу која ће излазити у Бару помоћу талијанских капитала. Италија мисли саградити такођер пругу Валона—Битољ. Министар изјављује сагласје са руском нотом и наглашује пријатељство према словенским народима и према Грчкој.

Биоград, 29. фебруара. Јавило се друштво које жели српску жељезницу уског колосјека, која се има саградити до Рашке—Ибар, спојити преко Ново-пазарског санџака са црногорским жељезницом пројектованим. Друштво нуди о свом трошку проучити пругу кроз санџак. Српска влада проучиће могућност остварења пројекта, коме симпатизе. Титонијев говор одлично примљен.

КЊИЖЕВНОСТ, УМЈЕТНОСТ, ПРОСВЈЕТА

† Стојан Бошковић У петак 22. фебруара, преминуо је у Биограду српски књижевник и посланик у пензији *Стојан Бошковић*. Са његовом смрћу изгубио се међу живима један јавни радник, који је стекао много заслуга за српски народ. Заслуге Стојана Бошковића стечене су пером, живом наставничком ријечју и политичким радом.

Пок. Бошковић рођен је у марту 1833. г. у Свилајци у Србији. У Биограду је свршио филозофију и права. Г. 1869. је постављен за одјелног шефа у министарству спољашњих послова, а 1875. за министра просвјете. Предавши г. 1876. оставку ступио је као професор историје на Велику Школу. Г. 1879.—80. је био опет министар просвјете, а касније српски посланик на грчком, румунском и француском двору. Свој плодни живот завршио је као државни саветник у пензији.

Пок. Бошковић почео се рано бавити књижевношћу, те је почео писати још 1851. године. Први су му радови штампани у „Српским Новинама“, „Седмици“ и „Шумадинци“. Године 1857. изишао је његов превод Левичингова романа „Црногорац“. Године 1862. изабран је за члана Српског Ученог Друштва, 1867. издао је књигу *Историја свијета за народ и школу*. (Друга књига изашла је 1872.) Српска Матица изабрала га је за почасног члана г. 1870., а г. 1871. изабран је за предсједника одсјека историјских и државних наука, те је као такав изнио предлог о издавању великог научног рјечника на српско-хрватском и бугарском језику.

Слава му!

Свечани годишњи скуп Академије Наука у Биограду. У петак, 22 фебруара о. г., држала је Академија Наука у Биограду свој годишњи скуп у дворани универзитета под предједништвом академика Стојана Новаковића. На том скупу предједник је у кратко изложио рад Академије за ово двадесет година њена опстанка, из којег се види, да је Академија издала за то вријеме преко 200 књига. Саопштен је даље избор нових академика, и проглашен је послједије приступне бесједи „о правосуђу“ за академика *Ђорђе Павловић*, предједник касационог суда, кога је публика врло симпатично поздрављала. Дворана универзитета била је препуна свијета из највиших кругова. Био је *Ћ. В. Краљ Петар*, министар просвјете *Андра Николић*, правде *Марко Трифковић* и многе друге одличне особе.

Свесловенски заједнички језик. У мином вијеку живо су се занимали за рјешење свесловенског заједничког језика великани разних словенских племена, као Колар, Јунгман, Херкел, Мајар Зиљски, Шафаржик, Орешковић, Полит-Десанчић, Ворончић, Суровешки, Мацејевски, Добријански, Ламански, Хилфердинг, Линде, Хатала, Ф. Подгорник, Будиловић, Штур и многи други. Неки су хтели да створе нов умјетни језик, други су опет били зато, да се изабере једно словенско нарјече као свеловенски језик.

И почетком овога вијека опет се оглашују књижевници и прваци словенских народа са предлозима о заједничком језику за све Словене. Тако је н. пр. лани издао *Ј. Хошек* књигу: *Grammatik der neuslavischen Sprache (einer Vermittlungssprache der Slaven der Oesterreichisch-Ungarischen Monarchie)*. Хошек дакле предлаже умјетан језик.

Недавно пак објавио је у прашкој ревији „Освега“ славни чешки научњак др. *Х. Јиречек* чланак: „Ријеч о заједничком језику свих Словена“, у којем предлаже, да као такав буде српски језик, како га говоре Херцеговци и јужни Далматинци. Др. Јиречек вели, да је старословенски језик мртав; умјетан језик да је врло чешко саставити га тако, да би угодно свим захтјевима; руски језик да је доста раширен, али га не би примили Малоруси, Чеси и Пољаци, јер би се бојали за своју индивидуалност, а осим тога руски се језик, као чешки или пољски, тешко изговара и тешко учи. Простаје дакле једино српски језик, који је најљепши између свих словенских језика, те има све услове, да буде заједничким свесловенским језиком.

Јиречек је овако закључио свој чланак: „У истину величанствена перспектива! Заједнички саобраћајни језик за сто педесет милиона словенског племена, а да се тиме не укине ни спријечи самосталност и даљи развитак свакога језика појединих словенских народа!“

Помен-број „Срђ“ о паду републике дубровачке 31. јануара 1808. изићи ће због обилности градива тек овог мјесеца. Књижевници Срби и Хрвати на вријеме су стога, да још пошаљу уредништву „Срђа“ у Дубровник свој књижевни прилог за помен-број и уредништво ће примити прилог са захвалношћу.

Стјечај за награду из Књижевног Фонда Милоша Ж. Петровића. Српска Краљевска Академија Наука у Биограду расписује стјечај за награду, за 1908. годину из Књижевног Фонда Милоша Ж. Петровића. Награда је 600 дин. у злату, а издаће се оном ко поднесе најбољи оригинални спис из области економних наука. Избор предмета, облик и величину списа остављају се писцу на вољу.

Писци, који желе да се надмећу, дужни су поднијети Академији своје списе до 31. децембра ов. год. Списи се могу слаати под пишем именом и без тога; у посљедњем случају писац је дужан ставити један исти знак и на спис и на завој спроводног писма, а у писму ће бити пишево име и адреса.

Старањем предједништва Академије оцијениће се сви поднесени му списи до краја јануара 1909. год. По саслушању реферата предједништво одлучује који ће се спис наградити.

Награђени спис наштампаће се са натписом на натписном листу, да је књига награђена из Књижевног фонда Милоша Ж. Петровића. Награђени спис је својина пишева, а награду ће му Академија издати, кад јој поднесе 50 наштампаних примјерака награђеног списа.

ДОМАЋЕ ВЈЕСТИ

Земљорадничка задруга у Никшићу. Наша привреда, која је мало заостала, почела се унапређивати и живо се ради на томе да се постигне оно, што се је досад пропустило. Књажевска Ваада и Нар. Представништво својом с пажњом тако подстрекинули и охрабрили наше привреднике, да се свак са особитом вољом заузима дотичних тешких послова — унапређења свог газдинства.

Да би се још боље помогло нашем сељаци у околини Никшића, обласни економ *г. Иво Калуђеровић*, имаскоро два мјесеца да ради на томе, да се овдје оснује Земљорадничка Задруга. Његова најамера је прихваћена и са неколико угледних људи из мјеста и околине одржат је први главни састанак задругара на 20. фебруара т. г. На овоме скупу, који је био лијепо заступљен већим бројем трудољубивих сељака из околине, покретач *г. Калуђеровић* прочитао је правилник Задруге, који је у начелу једногласно примљен. — По прочитању скуп је изабрао привремени одбор, у који су ушла ова господа: предједник управног одбора и Задруге *г. Иво Калуђеровић*; потпредједник *г. Мирко Мијушковић*; чланови: *Благота Радуловић*, *ком. Перо Вукотић*, *потком. Периша Томановић*. У надзорни одбор изабрани су: за предједника *Милосав Николић*, нар. посланик; за чланове: *поп Благоје Вукотић*, *потпор. Станиша Николић*, *оф. Мирко Гезовић* и *оф. Милош Никчевић*; за благајника *потком. Јовица Рњез*, а за пословођу-секретара *Јаков Мијушковић*.

Привремени одбори поново ће прегледати правилник и пошто га уреде, предаће га Обласној Управи, да га ова поднесе Књ. Влади на одобрење и потврду, а за тимем ће наставити свој благотворни рад. Срећан почетак! *Ј. М.*

Пишу нам из Подгорице:

На Срећење, као на дан своје славе, подгоричко пјевачко друштво „Бранко“ приредило је парастос својим умрлим добротворима и члановима пјевачима у овдашњој цркви св. Ђорђа, а послједије помена пошли су чланови друштва са многобројним грађанством у друштвени локал, гдје је извршено сјечење колача. Иза тога су сви присутни позвати од друштвених чланова на богат закуску, за вријеме које је *г. поп Крсто Поповић*, народни посланик, наздравео друштву, завршујући ријечима „да живи Њег. Кр. Височанство Књаз Ослободиоц“, чему су се присутни одазвали бурним клицањем „Живио Господар!“ Иза тога су још наздравили предједник друштва *г. Милан Рамадановић* и *г. кап. Крсто Лаиновић*, чије су здравице такођер најтоплије примљене.

Пошто су се окупљени гости увјерили о лијепој и пожртвовном раду чланова друштва „Бранко“, који се труде дању и ноћу, да грађане вароши Подгорице задовоље лијепој пјесмом и изврским свирањем на тамбурама, уписали су се том приликом за друштвене добротворе са улогом од 50 круна једном за свагда, ова господа: *Велиша Лазовић*, *бригадир, поп Крсто Поповић*, *народ. посланик, Ристо Б. Бољевић*, *Филип Л. Радетић*, *Саво И. Радуловић*, *Нешо Т. Милоновић*, *Петар Н. Џањевић*, *г-ђа Велика Р. Перишић*, *Јовета Ћетковић*, *Драго Велимировић*, *Иван Чукић уч.*, *Ристо Чупковић*, *поп Јоко Гојнић*, *Филип Иличковић*, *Мићо Кривокапић*, *Раде Радовић*, *Анрија Ненезић* пјеш. капетан, *Стеван З. Милић*, *Ђуро Бл. Петровић*, *Марко Р. Поповић* и *Божи Т. Милоновић*.

За утемељање са улогом од 20 круна једном за свагда уписали су се: *г.г. Марко С. Матановић*, *Миро Б. Митровић*, *Јевто Пејовић* и *г-ђа Милица М. Павићевић*.

У вече истог дана друштво „Бранко“ давало је концерат са одабраним програмом, који је извршен на опште задовољство.

Заузимањем племенитих људи, благајна друштва добила је и у вече неколико добровољних прилога, те друштво захваљује овим свијема као и осталим својим помагачима, који овдје нијесу именовани а скоро су сви друштвени добротвори и утемељачи још од ранијих година, и нада се и унапријед родољубивој помоћи од својих поштованих суграђана. *М. Т.*

ТЕЛЕГРАМИ

Лондон, 23. фебруара. Овдје је изазвало сензацију јучерашње саопштење војеног дописника „Тајмса“, по којем је цар Вилхелм послао писмо лорду адмиралитета Твидмауту односно британско-њемачке поморске политике, које писмо садржи покушај, да се на министра, који је одговоран за поморски прорачун, утиче у њемачком интересу. У доњој кући парламента изјавио је министар Аскит, да су писмо цара Вилхелма и одговор Твидмаута просто приватне ствари, за које влада унапријед није ништа знала. У осталом влада је прије но што је стигло писмо цареве, већ дефинитивно од-

лучила била о овогодишњем прорачуну британске морнарице.

Цариград, 24. фебруара. Синоћ је непознато лице испалило неколико метака на првог драгомана грчког генералног консулата у Солуну. Драгоман је ранама подлегао. Мисли се да је ово убиство извршено из политичких разлога.

Бијариц, 25. фебруара. Краљ Едуард стигао је овамо.

Цариград, 26. фебруара. Талијански посланик Имперјали добио је наредбу, да код Порте потпомогне тражење Србије односно трансверсалне жељезнице.

Лондон, 26. фебруара. Лорд Твидмаут изјавио је у парламенту, да је садржај писма, која му је управио цар Вилхелм, чисто приватне природе, о чему је увјерио и министра Греја показавши му писмо. Према томе он је и цару одговорио у истом смислу, те моли парламенат, да његов поступак одобри, што је и учињено.

Кристијанија, 27. фебруара. Неки Швеђани пуцао је из пушке десет до дванаест пута на двор краљев. Неколико зрна пробило је у краљевске одаје. Атентатор је затворен, а изјављује да је хтио убити краља. Међутим, мисли се да је луд, јер краљевски пар не налази се овдје, већ у Фоксенколену.

Лондон, 28. фебруара. Енглеска влада, у извршељу најауре министара Греја, упутила је иностраним кабинетима предлог, којим се жели, да се за одређено вријеме наменује генерални гувернер за Маћедонију, а тај би могао бити хришћанин или мухамеданац.

Париз, 28. фебруара. Предједник републике Фалијер кренуће у другој половини мјесеца маја у Енглеску, а пратиће га на томе путу министар иностраних дјела.

Рим, 28. фебруара. У парламенту изјавио је Титони, да Аустро-Угарска по берлинском уговору има право грађења жељезнице Увац—Митровица, али исто тако могу и Италија и друге велесиле као и балканске државе градити жељезнице, за које држе да ће им бити корисне.

Петроград, 29. фебр. Дума је усвојила законски предлог о промјени руског посланства у Токију у амбасаду. Министар Извољски, говорећи о том предлогу, нагласио је велику материјалну и моралну важност руско јапанске конвенције која је потписана 15. јула пр. године, као и споразума склопљеног са Енглеском, која је такођер у савезу са Јапаном, а то је морална залога за одржање свјетског мира.

Рим, 29. фебруара. Генерал Де-Џорџис, заповједник жандармерије у Маћедонији, који се налазио овдје на допусту, умро је јутрос напрасно.

Цариград, 29. фебруара. Српски посланик предао је јучер Порти ноту српске владе односно жељезнице Дунав-Јадранско море.

Лондон, 29. фебруара. Енглеска влада послала је одговор на руску и талијанску ноту односно грађења жељезнице у Маћедонији, у којем изјављује, да ће се она у питању сваког жељезничког пројекта у Маћедонији држати благонаклоне неутралности, али их неће активно потпомагати, док се Порта не сагласи са стварним реформама у Маћедонији.

Цариград, 1. марта. Српска нота излаже на дуго тражење Србије односно жељезнице Дунав—Јадранско море и оснива га на економским разлозима, пошто је Србији потребан пристан на мору за извоз стоке. У ноти се још вели, да ће та пруга служити и интересима Турске и ојачаће турска пристаништа на Јадранском мору.

Званични огласи

ОБЈАВА

На молбу Анђуше Машове Јанковић из Цеклина, умољава се свако ко би што дознао или дознати могао о њеном сину Јовану Машову Јанковићу који је прије шест година пошао у иностранству на зараду и посљедњи јој се пут у мјесецу септембру 1906. год. из Јаков Дијало (Румунија) јавио да извјести, (2—3) **Књ. Мин. Инстр. Дјела.**

ОБЈАВА

На личну молбу Петра Н. Рајковића, из Пипера, умољава се свако ко би ишта дознао или дознати могао о његовом сину Војину П. Рајковићу, а који је одавно отишао у Румунију и није се од назад три године никако јављао својој фамилији, да би извјестио (2—3) **Књ. Мин. Инстр. Дјела.**

ОБЈАВА

На молбу Милосаве Ђуровића, умољава се свако ко би што дознао или дознати могао о њезином брату Дмитру Перишину Ђуровићу, родом из Ждробаника, у Бјелопавлиће, а који је одавно отишао у Русију и није се од назад пет година јављао својој фамилији, да би извјестио. 3,3 **Књ. Мин. Инстр. Дјела.**

ОБЈАВА

На дан 9 марта ове год. Одјељење за наплату држ. дугова, Књ. Министарства Финансија и Грађевина, држаће у 2 сата по подне поновну јавну лицитацију о набавци 1300—1500 кубних ошеганих метара дрва за огријев свију државних надлештава на Цетињу за идућу зимску сезону 1908—9.

Ко би се желио примити да горе поменути количину дрва предаде у државним магацинима на Цетињу нека се на горе означени дан пријави потписатој канцеларији, ког ће се дана закључити уговор са понудиоцем најниже цијене; разумије се, ако ова буде повољна за државу.

Лицитанти треба да поднесу, било у готсву новцу било у картама од вриједности кауцију од 6,000 круна.

Детаљнији услови уговора и обавјештења о предаји поменуте количине дрва могу се добити у канцеларији Одјељења сваког дана прије и послједије подне за вријеме канцеларијских часова.

Број 20. Из канцеларије Одјељења за наплату државних дугова 27. фебруара 1908. Цетиње. 1,2

ОБЈАВА

На дан 10 марта ове год., Одјељење за наплату државних дугова Књ. Министарства Финансија и Грађевина, држаће у 9 сати изјутра јавну лицитацију о арендирању 14 рала земље оранице и косачице са припадајућим до исте пасиштем и кућом за становање. Речена земља са припадајућим јој пасиштем састоји се из три комата, а налази се по Границом и Заграбљем — у близини вароши Цетиња.

Ко би желио под аренду поменути имовину или поједине дјелове од исте нека се на горе означени дан пријиви потписатој канцеларији ког ће се дана закључити уговор са понудиоцем највише цијене; разумије се, ако ова буде повољна за државу.

Услови уговора и обавјештења о арендирању поменуте имовине могу се добити у канцеларији Одјељења сваког дана прије и послједије подне за вријеме канцеларијских часова.

Број 21. Из канцеларије Одјељења за наплату државних дугова 27. фебруара 1908. Цетиње. 1,2

ОБЈАВА

На дан 12. марта ове године, Одјељење за наплату државних дугова Књ. Министарства Финансија и Грађевина, држаће у 9 сати из јутра јавну лицитацију о арендирању 30 рала земље косачице, која се састоји из једног комата, а налази се у огради код државне штале под Заграбљем у близини вароши Цетиња.

Ко би желио узети под аренду речену непокретност нека се на горе означени дан пријави потписатој канцеларији ког ће се дана закључити уговор са понудиоцем највише цијене; разумије се ако ово буде повољно за државу.

Лицитанти треба да полаже, било у готову новцу било у картама од вредности кауцију од 1000 круна.

Број 22. Из канцеларије Одјељења за наплату државних дугова 27. фебруара 1908. Цетиње. 1,2

ОБЈАВА

Министарство Финансија и Грађевина, овим ставља до знања нашим радницима, да ће се у течају ове 1908. године а најдаље у марту мјесецу отпочети рад на линији колског пута Подгорица—Колашин—Андријевица, гдје ће наши радници имати довољно рада до краја ове године.

Министарство ће давати рад на поменутој линији под контрате, а и само ће под наднице радити извјесни дио истога пута, тако да наши радници неће имати никакве потребе ићи на зараду у иностранство.

Број 201. Из Канцеларије Министарства Финансија и Грађевина. Одјељење за Грађевине и Саобраћај. 1 фебруара 1908. Цетиње. 3,4

ОГЛАС

Министарство Финансија и Грађевина — Одјељење за Грађевине и Саобраћај, дана 9. марта т. г. држаће јавну лицитацију у канцеларији капетанског суда на Пелеву бријегу, за израду *шест до седам километара* колског пута у Вјетрник на продужењу од израђеног пута к Јаблану. Пут ће се продавати већином дјелимично.

Подноизмачи су дужни предати Одјељењу за Грађевине и Саобраћај, кауцију тридест од сто од вриједности погођеног рада и то у готовом новцу или непокретним добрима: осим тога примаће се за кауцију и књижице акција или уложеног новца у новчаним Заводима у Књажевину.

Кауција поднесена у непокретним добрима, треба да је капетанским или општинским судом потврђена и тачно њезина вриједност процијењена, као и то, да није никоме другоме подложена. У противном случају, неће се без ових услова никоме двзволити да лицитира. Пошто се уговор о раду склопи, подизмач је дужан поднесу кауцију у непокретностима одмах таксирати у надлежном капетанском или општинском суду и предати је Одјељењу за Грађевине и Саобраћај.

Плаћање такса пада на терет подизмача

Ко би желио лицитирати, може се до дана лицитације упознати са ближним условима у канцеларији Одјељења за Грађевине и Саобраћај, сваког дана за вријеме канцеларијског ура, а на дан лицитације упознаће се са истима на лицу мјеста.

Одјељење задржаје право, да рад никоме не уступи ако би неповољне цијене биле.

Број 327. Из Канцеларије Министарства Финансија и Грађевина, Одјељења за Грађевине и Саобраћај. 22. фебруара 1908. Цетиње. 2,3

СТЈЕЧАЈ

Ставља се до знања, да је услед смрти пок. Ника Сундечића а ријешењем господина Министра Унутрашњих Дјела од 15 фебруара о. г. број 994., отворен стјечај на исту апотеку у Подгорици.

Узевши у обзир велики број становништва саме вароши као и околине а у интересу народном, истим ријешењем господина Министра отвара се стјечај и на другу нову апотеку у Подгорици.

Молитељи имају послати своје молбе Санитетском Одјељењу Мин. Унутрашњих Дјела најдаље до 8 марта ове године по старом календару.

Молитељ мора познавати савршено српски језик; мора поднијети пуноважну диплому магистра Фармације добивену на једном од признатијех европских универзитета и у исто вријеме освједочити, да је био прилежан у пракси апотекарској; да је доброг владања и да има потребан новац за отварање уредне апотеке.

Број 225. Из Санитетског Одјељења Министарства Унутрашњих Дјела. 16. фебруара 1908 године. На Цетињу. 2,3

ОГЛАС

Пошто се за закуп преноса поште и путника посредством аутомобила на путевима између:

Цетиња—Котора,
Цетиња—Подгорице—Никшића,
Подгорице—Плавнице,
Цетиња—Ријеке—Вира—Бара и Бара—Улциња

није нико пријавио са повољним условима до 15 новембра прошле године, то се на основу ријешења г. Министра Унутрашњих Дјела дан лицитације одлаже за 15 марта ове године по ст. кал.

За подробније услове може се сваки обратити канцеларији одјељења. Страним капиталистима дозвољено је конкурисати.

Број 969. Из канцеларије Поштанско-Телеграфског Одјељења Министарства Унутрашњих Дјела, 4. новембра 1908., Цетиње. 3,6

Службени огласи

СТЕЧАЈ

Ријешењем Књ. Обласног Суда на Цетињу од 22 јануара о. г. број 1655 ех 1907—IV—1903—784 — отворен је стечај над имовином презадуженог Илије Никова Поповића из Цетиња, ушљед чега се позивају сви његови дужитељи, да до 1. априла т. год. поднесу општинском Суду на Цетињу, чиста своја дужења поткријељена доказима.

Послије реченог дана ничије се потраживање неће усвојити.

На Цетињу, 29. јануара 1908. год.
Књ. Обласни Суд
За Врш. дуж. предсједника
Р. 77, бр. 72, 2,3 судија К. Јаблан.

Приватни огласи

НА ЗНАЊЕ ПОШТОВАНОМ ГРАЂАНСТВУ

Имам на продају годињског вина, прве врсте магарске саламе, мортаделе, шпека (сланине) сира холандског, најфинијих грчких маслина, финог тршанског краута, сардела руских, сардина у кутијама, рака, финих колача за чај и млијеко, чоколаде, краставца, паприка и т. д.

Све је од најбоље врсте. Цијене су умјерене, а послуга је брза.
Цетиње.
Р. 58, бр. 86, 2,5 **Франо Лешн (Дебели)**

Пошто се мали број купаца пријавио 17. ов. мј. за куће пок. Неша Кулића, то одлажемо продају за 9. марта т. г. којег дана нек изволе купци доћи на 2 сата послје подне у истом локалу браће Станића, гдје ћемо одржати продају.
Подгорица, 20. фебруара 1908. год.
Старатељи: Чубрановић, Станић
Р. 50, бр. 90, 2,2

ДРАГО ГРБОВИЋ — НИКШИЋ препоручује се г. г. трговцима, занатлијама и др., за израду натписа (фирма) на радње. Р. 18, бр. 98, 1,3

Цетиње 1. марта 1908.

ОБЈАВА

Потписати набављам најбољу врсту ШТРЦАЈКА — машина за крољење поза, под гаранцијом за три год. Цијена умјерена. Ко жели купити, нека ми се пријави на вријеме.

Петар Дреџун
механик

П. п. Бр. 107, 1,5

ПРОДАЈЕМ моју кућу на Цетиње у главној улици, у којој Црногорска Банка станује, која рентира 1500 круна годишње.

Ко би је желио купити, нека се обрати подписатом.

Р. 28, бр. 92, 2,3 **Јевто Петковић**

ОБЈАВА

Износимо на јавну продају имовину пок. попа Новака Томановића нашег оца. У ову имовину има двије стотине рала земље (оранише и косачице) првог нумера у Никшићско поље. На истом имању има кућа по један бој високи фино изграђена и код исте три мале куће. Тако исто продајемо гору и право, које припада истом имању.

Ово имање продајемо из своје слободне руке. Имање ће се уступит оном ко дадне једну трећину новца, кад се погоди имање, а двије трећине биће на рокове.

Купац који би желио ово имање купити нек се пријави, који би био ближе Никшића капетану Радоју Николићу, а који би био ближе Подгорици потпоруцику Војину Ивановићу.

Никшић, 19. фебруара 1908.

Продаваоци имовине шћери попа **Новака Јела и Вукосава** Р. 117, бр. 95, 1,1

Моје нијгда непрежаљеном сину

† БОКУ МАРКУШЕВИЋУ

држаћу годишњи парастос у суботу 8. марта у 9 сати у овдашњој парохиској цркви св. Георгија, које јављамо свима сродницима и пријатељима.

Подгорица, 1. марта 1908 год.

Ожалошћена мати:

МАРИЦА МАРКУШЕВИЋ

Р. 40, са синовима. Бр. 97 1,1

Својим незаборављеним

† Оцу, † Мајци и † Сестри

даваћу годишњи помен у недјељу 2. марта у 11 сати из јутра у цркви на новом гробљу.

Извјештавајући познанике, пријатеље и сроднике моли за учешће
Р. 33, бр. 103, 1,1 **Марко Ј. Томовић**

У четвртак 6. марта тек. год. у 9 сати у јутро у цркви на новом гробљу држаћу четрдесато-дневни помен мојим незаборављеним синовима

† Ристу и † Илију

о чему извјештавам моје сроднике, пријатеље и познанике.

Цетиње, 1. марта 1908. год.

Ожалошћени: **Марко Гвозденовић**
Р. 43, бр. 106, 1,1

У недјељу 9. марта тек. год. у 10^{1/2} сати прије подне, у цркви на новом гробљу, држаћу парастос моје непрежаљеном мужу

† Васу Пиперу

о чему извјештавам покојникове сроднике, пријатеље и познанике.

Цетиње, 1. марта 1908.

Ожалошћени: **Станица уд. В. Пипера**
Р. 41, бр. 108, 1,1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

С болом у души јављамо својим сродницима, пријатељима и познаницима, да је наш никад непрежаљени син, односно унук, муж и брат

† Душан Марков Вујачић

преминуо у вјечност послје кратког боловања и тим своју породицу за навијек уцвијелио и дубоко ожалостио.

У исто вријеме неможемо пропустити, а да и овим путем не изјавимо своју искрену благодарност свијема онијема, који нам било личним присуством, било ма којим другим путем, изјавише своја саучешћа у нашој превеликој и изненадној жалости за милим и незаборављеним покојником.

Посебно искрено благодаримо на телеграфским и писменим саучешћима г. г. министру просвјете Ј. Пламеницу, војводи Ђуровићу, бригадиру Иву Ђуровићу, великосудији Расту Поповићу, професору Л. Поповићу, засупнику надзорника Марку Вукосавићу; г. г. војничким капетанима, Јоку Јовановићу, Ђорђи Драговићу и Ристу Бранковићу; г. г. свештеницима Машану Поповићу, Саву Клисићу и Саву Вукосавићу; г. г. подкомандиру Илији Хајдуковићу, секретару Великог Суда Јовану Хајдуковићу, Саву Радоњићу, предсједнику вароши Вира Луки Станковићу, Михаилу Клаву Брајићу; г. г. официрима Мирку Кликићу и Лабуду Јовановићу; г. г. поштанско-телеграфским чиновницима Саву Кусовцу, Милу Вукмировићу и Ику Влаховићу; г. г. Врговцима Перу Тановићу и Илији Роловићу; г. г. Мартину Поповићу, Филипу Бранковићу, М. Лековићу, Шаку Лекићу, Саву Станковићу, Вуку Шпадијеру, подофициру Хајдуковићу, Саву Михаљевићу, Крсту Беговићу, Божу Поповићу и Јаници Лувићу.

Особито смо захвали г. г. докторима Матановићу и Кујачићу на њиховом труду око покојника, као и г. г. свештеницима. Николи и Илију Јовановићима, који над покојником опјело извршише.

Срдечно захваљујемо г. г. учитељима свештенику Чаловићу, Андрији Вукићу, Андрији Јовановићу, Тому Поповићу, Ј. Иличковићу и М. Улићевићу.

Незаборављена хвала Брајићима, Цељанима, Добрићима, Љуботинићима, Грађанима, Сотонићима, Дупићанима, Брчељанима и браћи Подгоранима, који у онако великом броју дођоше и покојника ожалише.

Понаособ дубока захвалност одбору цркве у Овточичима, као и свештенику Петру Хајдуковићу, који са ученицима над покојником вијенац положише.

Незаборављена хвала г. г. учитељу Андрији Вукићу и Јовану Поповићу секретару министарства финансија, који се дирљивим говорима, први од стране учитеља, а други од стране школских другова и омладине, са покојником опростише.

Још једном наша искрена незаборављена благодарност без разлике свијема онијема, који нам у превеликој нашој жалости ма којим путем саучешће изјавише и тим знатно нам бол ублажише.
Подгор, 28. фебруара 1908. год.

Ожалошћена породица: дјед: Мило; отац: Марко; мајка: Гордана; супруга: Маше; браћа: Станко, Владимир, Димитрије; сестре: Стане, Милица, Љубица и Дијагиња са осталом браћом Вујачићима.
Р. 384, бр. 104, 1,1

БЛАГОДАРНОСТ

Мој син

Гојко Т. Томић

Кр. Срп. поштанско-телеграфски чиновник преселио се у вјечност 16. фебруара у шест и по сати после подне у 28 години свог живота. Сматрам за свету дужност изјавити моју најискренију благодарност браћи Дробњацима и грађанству вароши Шавника, који милом ми покојнику укашаше пажњу за живота му а тако и при укупу.

Срдачна хвала Д-р Пери и Д-р Матановићу. — Хвала учитељима Гломазићу и Ђуровићу са ђацима. — Хвала свештеницима Ђуровићу и Жугићу. — Хвала подком. Ж. Косићу, кап. Жижићу, потпор. Ружићу, Благоји и Милану Јакићима, сердару Божовићу, судији обл. суда М. Бошковићу, кап. Караџићу, оф. Кнежевићу, који спровод увеличаше.

Хвала браћи Ускоковићима на братској пажњи коју му указахше за живота и по смрти.

Хвала г-ђи М. Ђуиловић, госпођицама М. Црногорац, Радуловић и Ђуровић које положише вијенце на покојников одар. Хвала на брзојавним саучешћима вој. Церовићу, вој. Сочичи, кап. Даковићу, подком. Ђ. Шаулићу, поруч. Р. Сочичи, учитељу Головићу и Мартиновићу, пошт. телеграф. чиновницима Лабану, Вујовићу и Пејовићу, Милу Церовићу са госпођом, учитељу Костићу и Васу Настићу са госпођама као и г. Н. Јокановићу, управитељу К. завода Васу Мартиновићу, Бакону Лучићу, Калевићу, Љељевићу и Јакићу као и свој господи и госпођама, који нам се јавише брзојавно и писмено.

И поново свима вјечита хвала и благодарност.

Шавник 18. фебруара 1908. год.

У име породице Томића:

Ожалошћени: **Трипко**.

Р. 225. бр. 100, 1,1